

DEPREM'E TEMEL HAZIRLIK

Hazırlayan: **Mustafa AVŞAR**
(23.03.2023, İstanbul)

1. BİNA (yapısal olan)

- **Zemin değeri:** Binanın bulunduğu zemin durumu (kaya, kum, bataklık, alüvyon, kil, ... vs).
- **Zemin etüdü:** Binanın taşıyıcı unsurları olan kolon-kiriş-perde elemanlarının, üzerine oturtulduğu temel türleri (duvar altı, tekil, birleşik, sürekli, radye, kuyu, ayak, kazık, ... vs).
- **Beton ve demir niteliği:** Kullanılan betonun (C16, C20, C30, ... vs) ve demirin sınıfı.
- **Projenin uygulanması:** Projenin bulunduğu sahaya uygun bir şekilde uygulanması, yapılan beton mukavemet testleri, yapı denetim firmalarının kontrolü, ... vs.

"Bir inşaatın yapımında ortalama %30-35 bütçe bu yukarıdaki **kaba işlere** harcanıyor. Geriye kalan diğer yüzdeler ise **ince işlere (makyaja)** harcanıyor. Düşünün ki toplam bütçenin yarısından azı bile düzgün harcansa, bina bizi ayakta tutabilecek...!"

2. TEHLİKE AVI (yapısal olmayan)

Evde bulunan tehdit v eya maddi kayıp yaratabilecek

- kırıcı,
- kesici,
- ezici,
- darbe verici,
- zehirleyici,
- yanıcı,
- patlayıcı,
- kaçış yolunu engelleyici,
- değerli, ... vs eşyaların (dolap, dolap kapağı, kitap, biblo, tehlikeli sıvılar-gazlar, ... vs); L demir, mandal, ip, file, zincir, tel, ... vs şeylerle sabitlenmesi ve onlara karşı güvenli alanda bulunması.

3. PLAN

- Kişiye göre deprem çantası,
- farklı ortamlara göre kaçış planı ve **Çök-Kapan-Tutun** pozisyonu,
- hayatta kalabilme (özellikle ilk 72 saat) ve yardım (arama-kurtarma-ilk yardım) için gerekli vücut kondisyonu (spor),
- tsunami kaçış yolları ve deprem toplanma-buluşma-haberleşme alanlarının, bulunulan bölgeye göre aile ile koordineli belirlenmesi,
- elektrik, su ve gaz vanalarının yerlerinin ve nasıl kapatılacağına bilinmesi,
- bütün bunların aile ile tatbikatı ve vücut kas-sinir sisteminin afet anına göre eğitilmesi.

4. DEPREM SİGORTASI (DASK)

Afetin yol açtığı maddi zararın, karşılanabilmesi için.

DOĞRU BİLİLEN YANLIŞLAR!

(*) Birimlerin öneminin küçük görülmesi: Depremin büyüklüğünü ölçen Richter ölçeğinin, logaritmik özelliği sebebiyle 1 birim artışının bile önemi çok büyüktür ve bu değer bazen önemsenmemektedir. Örneğin 7 büyüklüğündeki bir deprem, 6 büyüklüğündeki depremden sadece 1 birim büyük görülebilir ama 30 kat daha güçlü enerji ortaya çıkar. Bu da çok daha büyük bir etki anlamına gelir! Bir otomobille 70km hızla ağaca çarpmak, 60km hızdan sadece 10km daha büyüktür. Bu durumu Richter ölçeğinde düşünürsek, o 60km hızla çarptığınız şiddetin 30 kat daha fazlasını yaşadığınızı bir düşünün...! Bu sebeple, söz konusu deprem olduğunda, 0.1'leri bile önemle dikkate almak gerekir.

(*) Büyüklük ve şiddet arasındaki farkın ayırt edilmemesi: Deprem **büyüklüğü** (fayın/fayların, yıllar içinde biriktirdiği strese bağlı hareketinin, ortaya çıkardığı birim değer) ve **şiddet** (bu değer, o bölgenin mevcut durumuna göre verdiği etki-hasar-yıkım) birbirine karıştırılmamalı! Deprem büyüklüğünün ortaya çıkardığı şiddetin, ne ölçüde olacağını, belirli parametrelere göre düşünmek ve bu parametreler bilinmeden ortaya çıkan durumu yorumlamamak gerekir. Parametreler: (1) Depreme hazırlığın 4 temel basamağı, (2) depremin merkez üssü ve merkez üssüne olan uzaklık, (3) depremin meydana geldiği derinlik, (4) deprem süresi, (5) fay uzunluğu. Bu parametreler düşünüldüğünde 9 büyüklüğünde bir deprem, X şehrine hasar vermeyebilir ama başka bir yerdeki 7 büyüklüğünde bir deprem, Y şehriyle yerle bir edebilir...!